УДК 37.013.78:364.62-053.6

Коваль В. Ю. *здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня 4-го року навчання спеціальності «Соціальна робота»,*
Науковий керівник: Григоренко Т. В. *доцент*
Будегай В. А. *асистент*
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

В умовах сучасного суспільства проблема девіантної поведінки серед підлітків набуває все більшої актуальності та є суттєвим соціальним викликом. Її поширення зумовлене комплексом чинників, зокрема економічними,

психологічними та соціальними. Особливого значення ця проблема набуває в контексті військового стану в Україні, оскільки вплив стресових факторів, нестабільності та травматичних подій сприяє загостренню девіантних проявів серед підлітків.

Підлітковий період – це важливий етап соціального становлення, коли відбувається активне формування особистості та системи цінностей. У цей період особливої значущості набуває соціальна профілактика, яку визначають як структуру дій, що впливають на комплекс соціальних умов, які сприяють збереженню і розвитку здоров'я, запобігаючи несприятливому впливу чинників соціального та природного середовища [3]. Саме тому профілактичні заходи повинні охоплювати роботу з сім'єю, освітніми установами та суспільством загалом, щоб сприяти гармонійному розвитку підлітків і запобігати ризикам девіантної поведінки.

Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків є ключовим аспектом формування здорового суспільства, особливо в умовах сучасних викликів. Для ефективного зниження рівня ризикованої поведінки необхідно використовувати комплексний підхід, що включає створення безпечного освітнього простору, розбудову молодіжних центрів як ресурсів підтримки активності молоді, залучення підлітків до волонтерських ініціатив, забезпечення психологічної підтримки та активне громадське життя.

Важливим кроком у цьому напрямку стала всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?», ініційована першою леді Оленою Зеленською [2]. Вона покликана створити систему сервісів і послуг, які допомагають українцям, зокрема підліткам, справлятися зі складними психологічними станами, викликаними наслідками військового стану. Ще одним важливим інструментом є проєкт «ПОРУЧ» – спільна ініціатива Міністерства освіти і науки України, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Українського інституту когнітивно-поведінкової терапії та ГО «ВГЦ «Волонтер» [1]. Проєкт надає психологічну підтримку підліткам та їхнім батькам через онлайн та очні групи, допомагаючи долати стрес, емоційні труднощі та соціальні проблеми, що можуть стати причинами девіантної поведінки. Батьки та вчителі, отримуючи фахову допомогу та рекомендації, здатні краще підтримувати дітей, зміцнювати сімейні стосунки та попереджати ризики негативних поведінкових проявів.

Таким чином, соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків має спиратися не лише на загальні освітні та соціальні заходи, а й на програми психологічної підтримки, які допомагають підліткам адаптуватися до сучасних викликів, зберігаючи психічне здоров'я та соціальну стабільність. Для зниження рівня девіантної поведінки серед підлітків необхідно застосовувати комплексний підхід, що охоплює різні аспекти соціальної профілактики. Важливими елементами цього підходу є створення безпечного освітнього середовища, яке сприяє формуванню здорових соціальних навичок і позитивних моделей поведінки. Молодіжні центри можуть стати ефективним ресурсом підтримки активності молоді, пропонуючи альтернативні можливості для самореалізації. Також значущу роль відіграють волонтерські ініціативи, що

дозволяють підліткам відчути власну значущість і соціальну відповідальність. Забезпечення психологічної підтримки є ще одним важливим чинником, адже своєчасне втручання фахівців допомагає подолати кризові ситуації та попередити розвиток деструктивних тенденцій. Крім того, залучення підлітків до активного громадського життя сприяє формуванню соціальної відповідальності, розвитку комунікативних навичок і встановленню позитивних соціальних зв'язків. Таким чином, соціальна профілактика девіантної поведінки повинна бути багатоаспектною, інтегруючи освітні, психологічні та соціальні заходи для створення сприятливих умов розвитку підлітків.

Список використаних джерел:

1. ПОРУЧ. Проєкт психологічної підтримки. URL: https://poruch.me/ (дата звернення: 01.04.2025)
2. Ти як? Всеукраїнська програма ментального здоров'я. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/ty-yak-startuvala-vseukrayinska-programa-mentalnogo-zdorovya/ (дата звернення: 01.04.2025)
3. Савельєва Н. М. Соціальна профілактика девіантної поведінки: курс лекцій з презентацією навч. посіб. для студ. і магістр. спец-тей «Соц. робота» і «Соц. педагогіка». Полтава: ПНПУ, 2016. 110 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025